עָלָיו מְחִיצָה חֲמִשָּׁה לְהַשְׁלִימוֹ לַעֲשָׂרָה, (מד) אֵין יְכוֹלִים לְעָרֵב יַחַד. נוְאִם הָיָה הַכֹּתֶל גָּבוֹהַּ לִשְׁנֵיהֶם עֲשָׂרָה וְהָיוּ בְּרֹאשׁוֹ פְּרוֹת, בְּנֵי שְׁתֵּי הַחֲצֵרוֹת (מה) יְכוֹלִים לְהוֹרִידָם לַחֲצֵרוֹת וְכֵן לְהַעֲלוֹת עָלָיו מִפְּרוֹת שֶׁשָּׁכְתוּ בַּחֲצֵרוֹת (מו) וּלְהוֹרִידָם מִמֶּנּוּ לְחָצֵר אַחֶרֶת, סבֵּין שֶׁהַכֹּתֶל רָחָב אַרְבָּעָה אוֹ אֵינוֹ רָחָב אַרְבָּעָה. אֲבָל פְּרוֹת שֶׁשָּׁכְתוּ בַּבַּיִת, אִם (מז) הַכֹּתֶל רָחָב אַרְבָּעָה אָסוּר לְהַעֲלוֹת ע*לוֹ וְלֹא לְהוֹרִיד מִמֶּנּוּ, (מח) וְאִם אֵינוֹ רָחָב אַרְבָּעָה, מֻתָּר. (וּבִלְבַד (מט) שֶׁלֹּא יַחֲלִיפוּ כִּדְלְעֵיל סִימָן שמ"ו סָעִיף א'). וְאִם הָיָה הַכֹּתֶל גָּבוֹהַּ לְאַחַת מֵהַחֲצֵרוֹת עֲשָׂרָה וְלַשְּׁנִיָּה אֵינוֹ גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה, פכְּגוֹן שֶׁקַּרְקָעוֹ שֶׁל אֶחָד גָּבוֹהַּ מִשֶּׁל חֲבֵרוֹ, מִי שֶׁאֵינוֹ גָּבוֹהַּ לוֹ עֲשָׂרָה- (נ) צמֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ אַף בִּכְלִים (נא) שֶׁשָּׁכְתוּ בַּבַּיִת, וְהַשֵּׁנִי אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ (נב) אַף בִּכְלִים שֶׁשָּׁכְתוּ בֶּחָצֵר, קוְהוּא שֶׁיְּהֵא הַכֹּתֶל רָחָב אַרְבָּעָה, אֲבָל ראִם אֵינוֹ רָחָב אַרְבָּעָה (נג) מֻתָּר לְשַׁתְּפָן לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ אַף מִן הַבָּתִּים, *אֲפִלּוּ עֶרְבָה כָּל אַחַת לְעַצְמָהּ: ז שנִפְרַץ הַכֹּתֶל, (נד) עַד עָשָׂר אַמּוֹת (נה) הֲרֵי הוּא כְּפָתַח, תוְהוּא (נו) שֶׁלֹּא יְהֵא נִפְרָץ (ג) (נז) בְּמִלּוּאוֹ. *אוְאִם נִפְרָץ (נח) בְּיוֹתֵר מֵעָשָׂר, חָשׁוּב כְּחָצֵר אַחַת וּצְרִיכִים לְעָרֵב (נט) יַחַד. (וְכָל שֶׁכֵּן (ס) אִם אֵין בֵּינֵיהֶם מְחִיצָה גְּבוֹהָה עֲשָׂרָה דִּצְרִיכִין לְעָרֵב יַחַד) (הרב רבינו יהונתן פרק חלון (כה. ד"ה מתני')): ח *כֹּתֶל שֶׁבֵּין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה (סא) לִשְׁנֵיהֶם, וְהֶעֱמִיד אֶצֶל הַכֹּתֶל סֶלַע רָחָב אַרְבָּעָה וְכֵן כְּנֶגְדּוֹ בֶּחָצֵר הַשְּׁנִיָּה, אֲפִלּוּ אֵין הַסֶּלַע מֻתָּר זֶה כְּנֶגֶד זֶה, (סב) אִם אֵין בֵּינֵיהֶם שְׁלִשָּׁה (סג) חֲשִׁיבִי כְּפָתַח.

ע משְׁנָה שָׁם (עו"פ). ס לְפָרֵשׁ הַתּוֹסְפוֹת שָׁם (עו. ד"ה ורבי) וְכֵן כָּתְבוּ הָרִי"ף (כד. ורא"ש שָׁם (פ"ו סי' א). ע פָּרוּשׁ מִבַּיִת זֶה לְבַיִת אַחֵר דֶּרֶךְ הַכְּתָלִים כֵּן הוּא לְדַעַת הָאוֹסָרִים, אֲבָל הַבַּיִת יוֹסֵף פָּסַק לְהַתֵּר כְּפָרָאָה מִמֶּה שֶׁכָּתַב לְעֵיל בְּסָמוּךְ (ד"ה היה), וְהַגְּ"ה זוֹ הִיא לְדַעַת הָאוֹסָרִים, וּלְעֵיל בְּסִימָן שמ"ו הֵבִיא הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה וכתב) שְׁתֵּי הַדֵּעוֹת. פ מָה דִּצְיַנְתִּי לְעֵיל בְּסִימָן זֶה. צ מִכָּאן דְּרַךְ נִתְקַן ע"ז (ע"א). ק הָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ג' מֵהִלְכוֹת עֲרוּבִין (הס"ו). ר הָרֹאשׁ הַמַּגִּיד שָׁם. ש מִשְׁנָה שָׁם (עו:). ת כְּפָרוּשׁ רַבֵּנוּ יְהוֹנָתָן (כד. ד"ה נפרץ). א שָׁם בַּמִּשְׁנָה. ב שָׁם בַּגְּמָרָא (ע"ז [ע"ד] (ע"ב).

## בֵּאוּר הַיֹּטֵב

בֵּינֵיהֶם חֻלִּין, אַף שֶׁנִּשְׁתַּתְּפוּ בְּמִכְוֵי אֲסוּרִים לְטַלְטֵל דֶּרֶךְ חוֹר, וְאַף בַּחֲצֵרוֹת וּבָתִּים שֶׁלָּנוּ הַדִּין כֵּן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג), וְעַיֵּן סִימָן שע"ו (ס"א): ז (נ) **בְּמִלּוּאוֹ.** כְּגוֹן שֶׁנִּשְׁאַר מִכָּל צַד מַשֶּׁהוּ אוֹ פַּס אַרְבָּעָה בְּצַד אֶחָד:

## בֵּאוּר הַלָּכָה

ו * **וְלֹא לְהוֹרִיד מִמֶּנּוּ.** פְּרוֹשׁ, אַף פְּרוֹת שֶׁשָּׁכְתוּ עַל רֹאשׁ הַכֹּתֶל לְמַעְלָה אָסוּר לְהוֹרִידוֹ לַבָּתִּים, וְלַחֲצֵרוֹת מֻתָּר וְגֶמְרָא (צב.)]:

* **אֲפִלּוּ עֶרְבָה וְכוּ'.** לְכְאוֹרָה דּוֹקָא בְּעֶרְבוּ, דִּבְלֹא עֶרְבוּ כְּלָל אָסוּר לְשַׁתְּפָן **לְהוֹצִיא מִן הַבָּתִּים לְחָצֵר וּמִסְתַּבְּרָא אַף לְהוֹלִיךְ לְהַדְיָא לַמְּחִיצָה אָסוּר,** עַיֵּן פְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק יג)], וְיֵשׁ לוֹמַר דְּהָכִי קָאָמַר, אַף מִן הַבָּתִּים וְכָל שֶׁכֵּן מִן הַחֲצֵרוֹת, וְעַל זֶה קָאֵי מַה שֶּׁפִּסֵּק הַמְחַבֵּר אֲפִלּוּ עֶרְבוּ וְכוּ', דִּבְלֹא עֶרְבוּ כָּל שֶׁכֵּן דְּמֻתָּר לְשַׁתְּפָן לְהַעֲלוֹת מִן הַחֲצֵרוֹת עַל הַכֹּתֶל:

ז * **וְאִם נִפְרָץ בְּיוֹתֵר מֵעָשָׂר וְכוּ'.** וַאֲפִלּוּ נִשְׁאֲרוּ מִן הַכֹּתֶל גְּדוּדִים סָמוּךְ לָאָרֶץ, כָּל שֶׁאֵינָם גְּבוֹהִים עֲשָׂרָה טְפָחִים לֹא חֲשִׁיבִי:

ח * **כֹּתֶל שֶׁבֵּין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת וְכוּ' סֶלַע רָחָב אַרְבָּעָה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁנִּמְשָׁךְ בְּאֹרֶךְ הַכֹּתֶל אַרְבָּעָה, דְּהֵיְנוּ שֶׁשְּׁלִיבוֹתָיו שֶׁהֵם בְּצִדָּם רֹחַב הַסֶּלַע הֵם אַרְבּוֹת אַרְבָּעָה טְפָחִים וּבְהָכִי סָגֵי, וְאֵין צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא בּוֹלֵט אַרְבָּעָה תּוֹךְ **הֶחָצֵר שֶׁיִּהְיוּ שְׁלִיבוֹתָיו רְחָבוֹת אַרְבָּעָה טְפָחִים וְשֶׁיְּהֵא בּוֹ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה,** דְּכָל שֶׁמַּגִּיעַ לְרֹאשׁ הַכֹּתֶל [אוֹ פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים סָמוּךְ לְרֹאשׁוֹ] אֵין צָרִיךְ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה [מָגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ט"ז וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ח) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]:

אֲתֵי לְאַפּוקֵי לְהָרַ"א מִן הַבָּתִּים לָחָצֵר הַשֵּׁנִי בְּלֹא הַנָּחָה בֵּינְתַיִם, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן שמ"ו סוֹף סָעִיף א' דְּהַמְחַבֵּר הֵבִיא שָׁם שְׁתֵּי דֵּעוֹת בָּזֶה, וּמִלְּשׁוֹן הָרַמְ"א כָּאן מַשְׁמַע דְּחֵשׁ לְהַחְמִיר: (נ) **מֻתָּר וְכוּ' אַף בִּכְלִים.** וּמִירֵי כְּשֶׁעֶרְבָה (לג) לְעַצְמָהּ, דְּאִם לֹא עֶרְבָה, אָסוּר (לד) מִבַּיִת לָחָצֵר וְכָל שֶׁכֵּן לַמְּחִיצָה: (נא) **שֶׁשָּׁכְתוּ בַּבַּיִת.** דִּלְרִידָה נָחְשַׁב רֹאשׁ הַכֹּתֶל (לד) כְּקַרְקַע הֶחָצֵר, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים וְנִיחָא לֵיהּ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ שָׁם: (נב) **אַף בִּכְלִים וְכוּ'.** דְּהוֹאִיל (לה) שֶׁחֲבֵרוֹ מֻתָּר מִבַּיִת לְמְחִיצָה דְּהָוֵי לֵיהּ כַּחֲצֵרוֹ, אִם יִשְׁמֹשׁ גַּם הַשֵּׁנִי עַל הַמְּחִיצָה וְיִהְיֶה רְשׁוּת שְׁנֵיהֶם שׁוֹלֶטֶת בְּמְחִיצָה זוֹ, מִמֵּילָא יֵאָסֵר הָרִאשׁוֹן לְהוֹצִיא מִבַּיִת לְמְחִיצָה כֵּיוָן שֶׁעֶרְבוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְעַצְמוֹ, וְעַל כֵּן אִי אֶפְשָׁר שֶׁיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם יְכוֹלִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עָלָיו, וְנוֹתְנִין חָרְשׁוֹת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְזֶה שֶׁהִשְׁתַּמֵּשׁ יוֹתֵר, וּלְהָרִאשׁוֹן מִפְּנֵי שֶׁהַכֹּתֶל נָמוּךְ אֶצְלוֹ נִיחָא לֵיהּ בְּיוֹתֵר. אוּבְסֵפֶר אֶבֶן הָעֹזֵר בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א (ד"ה בסוף) (עה"ק שער ג סי' ט) מֻכָּח לַשֵּׁנִי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בִּכְלִים שֶׁשָּׁכְתוּ בֶּחָצֵר: (נג) **מֻתָּר לְשַׁתְּפָן לְהִשְׁתַּמֵּשׁ.** דְּהָוֵי מָקוֹם פָּטוּר: ז (נד) **עַד עָשָׂר וְכוּ'.** וְעַד בְּכְלָל: (נה) **הֲרֵי הוּא כְּפָתַח.** וְעַל כֵּן אִם רָצוּ מְעָרְבִין שְׁנַיִם וְאִם רָצוּ מְעָרְבִין יַחַד, וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף ד': (נו) **שֶׁלֹּא יְהֵא נִפְרָץ.** דְּאִם נִפְרַץ בְּמִלּוּאוֹ, אֲפִלּוּ פָּחוֹת מֵעָשָׂר אַמּוֹת, צְרִיכוֹת לְעָרֵב יַחַד: (נז) **בְּמִלּוּאוֹ.** וְעַל כֵּן בְּעֵינַן שֶׁיִּשְׁתַּיֵּר מִכָּל צַד מַשֶּׁהוּ, אוֹ מִצַּד אֶחָד פַּס אַרְבָּעָה טְפָחִים רֹחַב בְּגֹבַהּ עֲשָׂרָה, דִּבְלָאו הָכִי הֲרֵי הוּא כְּמוֹ שֶׁנִּפְרַץ בְּמִלּוּאוֹ [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ק יד)]. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן שס"ג סָעִיף ב' בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה: (נח) **בְּיוֹתֵר מֵעָשָׂר וְכוּ'.** פְּרוֹשׁ, וְאָז אֲפִלּוּ נִשְׁאַר מִן הַכֹּתֶל מִכָּאן וּמִכָּאן (ס) כִּכְלֵי כְּפָלַיִם מִמַּה שֶּׁנָּפַל, הַכֹּל חָשׁוּב כְּנָפוּל וְאֵין זֶה פָּתַח אֶלָּא פְּרָצָה: (נט) **יַחַד.** דְּאִם עֶרְבוּ כָּל אֶחָד לְעַצְמוֹ אוֹסְרִים זֶה עַל זֶה. אֲבָל אִם (ס) עָשׂוּ צוּרַת הַפֶּתַח בְּמָקוֹם הַפִּרְצָה חָשׁוּב כְּפָתַח וְאִם רָצוּ מְעָרְבִין שְׁנַיִם: (ס) **אִם אֵין בֵּינֵיהֶם וְכוּ'.** וְהוּא הַדִּין אִם כָּל הַמְּחִיצָה גְּבוֹהָּ עֲשָׂרָה טְפָחִים (סא) אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹכָהּ מָקוֹם רָחָב יוֹתֵר מֵעָשָׂר אַמּוֹת שֶׁאֵין בְּגָבְהָן עֲשָׂרָה טְפָחִים, הֲרֵי הוּא חָשׁוּב כִּפְרָצָה גְּמוּרָה וּצְרִיכוֹת לְעָרֵב יַחַד דַּוְקָא: ח (סא) **לִשְׁנֵיהֶם.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, מִשְּׁנֵי הַצְּדָדִין: (סב) **אִם אֵין בֵּינֵיהֶם שְׁלִשָּׁה.** דַּהֲשִׁיבִי זֶה בְּנֶגֶד זֶה: (סג) **חֲשִׁיבִי כְּפָתַח.** וְאִם רָצוּ מְעָרְבִין יַחַד, שֶׁהֲרֵי יְכוֹלִין לַעֲלוֹת וְלֵירֵד מֵחָצֵר זֶה לְחָצֵר זֶה דֶּרֶךְ הַסֶּלַע הַמַּלְמוּת.

## מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּהַמְּחִיצָה מִצְטָרֵף לְהַתֵּל לְהַשְׁלִימָן לַעֲשָׂרָה: (מד) **אֵין יְכוֹלִים וְכוּ'.** וְהוּא הַדִּין (מה) כְּשֶׁגְּבוֹהַּ מֵחֲבֵרוֹ עֲשָׂרָה בְּלֹא מְחִיצָה: (מה) **יְכוֹלִים לְהוֹרִידָם לַחֲצֵרוֹת.** כִּדְקָאָמַר לָן בְּרֵאשׁ הַסִּימָן (ס"א) דְּגַגִּין וַחֲצֵרוֹת רְשׁוּת אַחַת הֵן, וְרֹאשׁ זֶה הַכֹּתֶל לֹא עָדִיף מִגַּג. וְדַוְקָא לַחֲצֵרוֹת, אֲבָל לֹא לַבָּתִּים אִם הוּא רָחָב אַרְבַּע: (מו) **וּלְהוֹרִידָם מִמֶּנּוּ וְכוּ'.** בֵּין שֶׁעֵרְבוּ כָּל אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ (כמ) אוֹ לֹא עֵרְבוּ כְּלָל, דְּכָל הַחֲצֵרוֹת רְשׁוּת אַחַת הֵן, וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף א': (מז) **הַכֹּתֶל רָחָב אַרְבַּע.** פְּרוּשׁ, אַרְבַּע טְפָחִים. וְהַטַּעַם, דְּכֵיוָן דְּהוּא רָחָב אַרְבַּע הוּא (כט) מָקוֹם חָשׁוּב בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְאֵינוֹ בָּטֵל לְגַבֵּי שְׁנֵי הַחֲצֵרוֹת, וּלְפִיכָךְ אָסוּר לְהַעֲלוֹת עָלָיו מִן הַבָּתִּים וְגַם לֹא לְהוֹרִיד מִן הַכֹּתֶל לַבָּתִּים: (מח) **וְאִם אֵינוֹ רָחָב וְכוּ'.** דִּבְכָפוּחוֹת מֵאַרְבָּעָה (ל) מָקוֹם פְּטוּר הוּא וּמֻתָּר לְהַעֲלוֹת מִן הַבָּתִּים עָלָיו וּלְהוֹרִיד מִמֶּנּוּ לַבָּתִּים: (מט) **שֶׁלֹּא יַחֲלִיפוּ.** הַיְנוּ לְהַעֲלוֹת מִן הַבָּתִּים עַל הַכֹּתֶל וְלַחֲזֹר וּלְהוֹרִידָם לְחָצֵר הַשֵּׁנִי, מְשׁוּם (לא) דִּלְמָא

וּמִלְּשׁוֹן הָרַמְ"א נִרְאֶה דְּאִם הָיָה הַכֹּתֶל גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים וְאֵינוֹ גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה בְּלֹא מְחִיצָה אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ בְּרֹאשׁוֹ פְּרוֹת, אֲפִלּוּ אִם הַפְּרוֹת שֶׁשָּׁכְתוּ בַּבַּיִת אֵינָם גְּבוֹהִים עֲשָׂרָה טְפָחִים, מֻתָּר לְהַעֲלוֹת עָלָיו מִן הַבָּתִּים וּלְהוֹרִיד מִמֶּנּוּ לַבָּתִּים, וְכֵן מִשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁכָּתַב וְאִם הָיָה הַכֹּתֶל גָּבוֹהַּ לְאַחַת מֵהַחֲצֵרוֹת עֲשָׂרָה וְלַשְּׁנִיָּה אֵינוֹ גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה, כְּגוֹן שֶׁקַּרְקָעוֹ שֶׁל אֶחָד גָּבוֹהַּ מִשֶּׁל חֲבֵרוֹ, מִי שֶׁאֵינוֹ גָּבוֹהַּ לוֹ עֲשָׂרָה מֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ אַף בִּכְלִים שֶׁשָּׁכְתוּ בַּבַּיִת, וְהַשֵּׁנִי אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ אַף בִּכְלִים שֶׁשָּׁכְתוּ בֶּחָצֵר, וְהוּא שֶׁיְּהֵא הַכֹּתֶל רָחָב אַרְבָּעָה, אֲבָל אִם אֵינוֹ רָחָב אַרְבָּעָה מֻתָּר לְשַׁתְּפָן לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ אַף מִן הַבָּתִּים, וְכֵן מִשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הָרַמְ"א שֶׁכָּתַב וְאִם הָיָה הַכֹּתֶל גָּבוֹהַּ לְשֵׁנֵיהֶם וְכָל אֶחָד לְעַצְמוֹ כָּל אֶחָד אוֹסֵר עַל חֲבֵרוֹ: (נ) **מָגֵן אַבְרָהָם** (סק"ט): (נא) **רַשְׁ"י** (עז. ד"ה מקום). עַיֵּן שָׁם **בְּתוֹסְפוֹת** (עו: ד"ה ובלבד) דְּעִקַּר הַטַּעַם הוּא כֵּיוָן דְּהַכֹּתֶל שֶׁיֵּשׁ לְשֵׁנֵיהֶם וְכָל אֶחָד עֶרֶב לְעַצְמוֹ כָּל אֶחָד אוֹסֵר עַל חֲבֵרוֹ: (נב) **מָגֵן אַבְרָהָם** (סק"י): (נג) כֵּן כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים: (נד) **גְּמָרָא** (צב.): (נה) **פְּרִי מְגַדִּים** (א"א סק"ט): (נו) **רַשְׁ"י** (עז. ד"ה מקום). עַיֵּן שָׁם **בְּתוֹסְפוֹת** (עו: ד"ה ובלבד) דְּעִקַּר הַטַּעַם הוּא כֵּיוָן דְּהַכֹּתֶל שֶׁיֵּשׁ לְשֵׁנֵיהֶם וְכָל אֶחָד עֶרֶב לְעַצְמוֹ כָּל אֶחָד אוֹסֵר עַל חֲבֵרוֹ: (נז) **מָגֵן אַבְרָהָם** (סק"י): (נח) כֵּן כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים: (נט) **מָגֵן אַבְרָהָם** (סק"י): (ס) **גְּמָרָא** (צב.): (סא) **פְּרִי מְגַדִּים** (א"א סק"ט): (סב) **רַשְׁ"י** (עז. ד"ה מקום). עַיֵּן שָׁם **בְּתוֹסְפוֹת** (עו: ד"ה ובלבד) דְּעִקַּר הַטַּעַם הוּא כֵּיוָן דְּהַכֹּתֶל שֶׁיֵּשׁ לְשֵׁנֵיהֶם וְכָל אֶחָד עֶרֶב לְעַצְמוֹ כָּל אֶחָד אוֹסֵר עַל חֲבֵרוֹ: (סג) **מָגֵן אַבְרָהָם** (סק"י): (סד) כֵּן כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים:

## שַׁעַר הַצִּיּוּן

(נג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י): (נד) **אֲבָל מֵחָצֵר לִמְחִצָּה מַתִּירִין שְׁנֵיהֶן לְהִשְׁתַּמֵּשׁ** [פְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק יא)]: (נה) אַחֲרוֹנִים: (נו) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י יב): ז (נז) אַחֲרוֹנִים: (נח) בְּדִלְעֵיל בְּסִימָן שס"ג סָעִיף כ"ו דְּמִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁיֵּשׁ צוּרַת הַפֶּתַח בְּכָל גַּוָּנֵי: (נט) אַחֲרוֹנִים:

**לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א]** וּבשו"ע הרב (ס"ט) כתב: והשני אסור להשתמש בו אף בכלים ששבתו בחצר וכו' ומונעים אנו את מי שגובה לו עשרה להשתמש בו אף בכלים ששבתו בחצר, כדי שלא יאסור על זה שאינו גבוה לו עשרה להשתמש בו בכלים ששבתו בבית וכו'. אם גם השני יהיה לו רשות להשתמש בו איזה תשמיש, תהא רשות שניהם שולטת בכותל זה, ויהא אסור לזה להוציא כלים ששבתו בבית לחצר שניהם. עיי"ש.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הָיוּ מַפְלָגִים זֶה מִכְּנֶגֶד זֶה (סד) שְׁלֹשָׁה, אִם הַכֹּתֶל רָחָב אַרְבָּעָה (סה) עֲדַיִן חֲשׁוּבִים כְּפָתֵחַ, וְאִם אֵינוֹ רָחָב אַרְבָּעָה לֹא חֲשִׁיבִי כְּפָתֵחַ. בְּאֵיזֶה סֵלָם אָמְרוּ, כְּשֵׁשׁ בּוֹ (סו) אַרְבַּע שְׁלִיכוֹת, אֲבָל (סז) פָּחוֹת מִכָּאן לֹא, אֶלָּא אִם כֵּן זְרוֹעוֹתָיו וּשְׁלִיכוֹתָיו (סח) כְּבֵדוֹת, שֶׁאָז כָּבְדוּ קוֹבְעוֹ. (סט) [ג]וְאִם אֵין הַכֹּתֶל גָּבוֹהַּ (ע) אֶלָּא עֲשָׂרָה וְזוֹקֵף * סֵלָם גָּבוֹהַּ (עא) שִׁבְעָה וּמַשָּׁהוּ (עב) בְּמָשָׁךְ אַרְבָּעָה (עג) אֲצֶל הַכֹּתֶל, מַתִּירוֹ בֵּין (עד) לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עָלָיו בֵּין לְעָרֵב יַחַד, בֵּין שֶׁלֹּא נִשְׁאַר שִׁלְשָׁה עַד רֹאשׁ הַכֹּתֶל. [ד]עָקַר חֲלָיָא מֵרֹאשׁ הַכֹּתֶל לְמַעְטוֹ מִגָּבְהַּ עֲשָׂרָה, אִם יֵשׁ בָּהּ (גּ) (עה) מָשָׁךְ אַרְבָּעָה, מְהַנֵּי בֵּין לַעֲשׂוֹתוֹ כְּפָתֵחַ לְעָרֵב יַחַד בֵּין לְעִנְיָן (עו) שֶׁיָּכוֹל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל הַכֹּתֶל, וְאִם אֵין בּוֹ אַרְבָּעָה, אֵינוֹ חָשׁוּב כְּפָתֵחַ לְעָרֵב יַחַד, וְכֵן אֵינוֹ מוֹעִיל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ (עז) בְּכָל הַכֹּתֶל, שֶׁאֵינוֹ מִשְׁתַּמֵּשׁ (עח) אֶלָּא כְּנֶגְדּ (ד) הַמָּקוֹם שֶׁנִּתְמַעֵט: ט (עט) [ה]בָּנָה אִצְטַבָּא לְמַטָּה אֵצֶל הַכֹּתֶל לְמַעְטוֹ מִגָּבְהַּ עֲשָׂרָה, אִם יֵשׁ בָּהּ אַרְבָּעָה אֹרֶךְ בְּמָשָׁךְ הַכֹּתֶל (פ) [ו]וּבוֹלֶטֶת אַרְבָּעָה, (פא) מוֹעִיל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל הַכֹּתֶל, (פב) * אֲבָל אֵינוֹ חָשׁוּב כְּפָתֵחַ לְעָרֵב

ג שם ע"ח (ע"א).
ד שם בַּגְּמָרָא (עז:).
ה שם בַּגְּמָרָא (עז:).
ו תוֹסְפוֹת שם (ד"ה אם) וְהָרא"ש שָׁם ר"מ אֲהָא דְאִצְטַבָּא עַל גַּבֵּי אִצְטַבָּא שָׁם (פ"ו סי' ד).

## בְּאֵר הַיטֵב

ח (ג) מָשָׁךְ. פָּרוּשׁ, כְּרֹחַב אַרְבָּעָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַ"ש הַסָּעִיף, אֶלָּא דְּלֹא בְּצַי אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה. מָגֵן אַבְרָהָם (פ"ק סוס"ק ט): (ד) הַמָּקוֹם. עַיֵּן ט"ז (סק"ז):

## מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(עט) וּמֵירֵי שֶׁהַסֻּלָּמוֹת מַגִּיעִין לְרֹאשׁ הַכֹּתֶל אוֹ עַל כָּל פָּנִים בְּפָחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים סָמוּךְ לְרֹאשָׁן וּכְדִלְקַמָּה: (סד) שְׁלֹשָׁה. טְפָחִים. וְהוּא הַדִּין אֲפִלּוּ אִם הָיָה מֻפְלָג טוּבָא [גְּמָרָא (עז:)]: (סה) עֲדַיִן חֲשׁוּבִים כְּפָתֵחַ. דְּכֵיוָן שֶׁהוּא רָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים בְּעָבְיוֹ, נוֹחַ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עָלָיו (מ) וְיָכוֹל לְהוֹלִיךְ מִסֵּלָּם לְסֵלָּם דֶּרֶךְ הַכֹּתֶל: (סו) אַרְבַּע שְׁלִיכוֹת. דְּסֵלָּם כָּזֶה מִסְתָּמָא הוּא כָּבֵד, (מא) וְאֵינוֹ נוֹטְלוֹ מִשָּׁם בְּשַׁבָּת (מב) מֵחֲמַת כָּבְדוֹ, וְעַל כֵּן הוּא חָשׁוּב כְּפָתֵחַ: (סז) פָּחוֹת מִכָּאן לֹא. דְּכֵיוָן (מג) שֶׁנּוֹחַ לִטֹּל מִשָּׁם בְּשַׁבָּת הֲרֵי כְּמֵי שֶׁאֵינוֹ. וּפָשׁוּט, דְּאִם הוּא קָבוּעַ בְּמִסְמְרִים לַכֹּתֶל, אֲפִלּוּ אֵין בּוֹ אַרְבַּע שְׁלִיכוֹת חָשׁוּב כְּפָתֵחַ: (סח) כְּבֵדוֹת. יוֹתֵר מִכְּפִי הֲרָגִיל וְאֵינוֹ נוֹחַ לִטֹּל מִשָּׁם: (סט) וְאִם אֵין וְכוּ'. בָּא לְהוֹסִיף כָּאן דְּאַף בְּסֻלָּם זָקוּף שֶׁקָּשֶׁה לַעֲלוֹת עָלָיו אֶל רֹאשׁ הַכֹּתֶל סַגִּי: (ע) אֶלָּא עֲשָׂרָה. דְּאִם הוּא גָּבוֹהַּ יוֹתֵר מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים לֹא סַגִּי בְּשִׁבְעָה וּמַשֶּׁהוּ, אֶלָּא בִּכְדֵי שֶׁיְּהֵא הַסֻּלָּם מַגִּיעַ בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים סָמוּךְ לְרֹאשׁ הַכֹּתֶל: (עא) שִׁבְעָה וּמַשֶּׁהוּ. וְלֹא נִשְׁאַר עַד רֹאשׁ הַכֹּתֶל רַק פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה, וְאָמְרִינַן לָבוּד: (עב) בְּמָשָׁךְ אַרְבָּעָה. אַסֻּלָּם קָאֵי, (מד) שֶׁיְּחַזִּיק מָשָׁךְ רָחְבּוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים וְכַנַּ"ל בְּרֵישׁ הַסָּעִיף, וּמְשׁוּם דָּזֶהוּ שִׁעוּר פָּתֵחַ. וְהָעֲמוּדִים שֶׁל הַסֻּלָּם שָׁקוּעִין הַשְּׁלִיכוֹת בָּהֶן גַּם כֵּן (מה) מִצְטָרְפִין לְשִׁעוּר זֶה. (מו) וְעֹבִי הַשְּׁלִיכוֹת אֵין בָּהֶן שִׁעוּר: (עג) אֲצֶל הַכֹּתֶל. אַדְּלָעֵיל קָאֵי, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁתִּקּוּעִין הַשְּׁלִיכוֹת בָּהֶן גַּם כֵּן אֵצֶל הַכֹּתֶל רְחַב אַרְבָּעָה טְפָחִים. וְכָתַב בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ח) דְּשִׁעוּר זֶה שֶׁל שִׁבְעָה וּמַשֶּׁהוּ הוּא דַּוְקָא כְּשֶׁעוֹמֵד בְּזִקְיפָה, (מז) אֲבָל אִם מַצְמִידוֹ בַּאֲלַכְסוֹן צָרִיךְ שֶׁיַּחֲזִיק יוֹתֵר לְפִי עֵרֶךְ הָאֲלַכְסוֹן, וְהָעִקָּר שֶׁיִּהְיֶה רֹאשׁ הַסֻּלָּם בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים סָמוּךְ לְרֹאשׁ הַכֹּתֶל: (עד) לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עָלָיו. מִכְּלֵי הַבַּיִת, כְּשֶׁלֹּא עָשָׂה (ממ) אֶלָּא סֻלָּם מִצַּד אֶחָד, וּלְעָרֵב יַחַד, כְּשֶׁהָעֲמִידוֹ סֻלָּם מִשְּׁנֵי הַצְּדָדִין: (עה) מָשָׁךְ אַרְבָּעָה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, (מט) הַמָּקוֹם שֶׁנִּתְמַעֵט מִגֹּבַהּ עֲשָׂרָה טְפָחִים יֶשׁ בּוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים בְּמָשָׁךְ הַכֹּתֶל: (עו) שֶׁיָּכוֹל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל הַכֹּתֶל. לִכְאוֹרָה אִם לֹא עָרְבוּ יַחַד אֶלָּא כָּל אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ, הֲלוֹא אוֹסְרִין זֶה עַל זֶה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עַל רֹאשׁ הַכֹּתֶל מִכְּלֵי הַבַּיִת, וְיֵשׁ לוֹמַר, לְצָדְדִין (נ) קָתָנֵי, דְּמַה שֶּׁכָּתַב לְעָרֵב יַחַד מֵירֵי שֶׁנִּתְמַעֵט כֵּן כָּל עִבְרֵי הַכֹּתֶל וְנַעֲשָׂה כְּפָתֵחַ לִשְׁנֵיהֶם, וּמַה שֶּׁכָּתַב שֶׁיָּכוֹל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל הַכֹּתֶל מֵירֵי שֶׁלֹּא נִתְמַעֵט בְּכָל עִבְרֵי אֶלָּא בְּצַד אֶחָד בְּמָשָׁךְ אַרְבָּעָה טְפָחִים, וְנַעֲשָׂה לָזֶה תַּשְׁמִישׁוֹ בְּנַחַת שָׁנוֹחַ לוֹ לַעֲלוֹת בְּמָקוֹם הַמְּעוּט וּמִמֶּנּוּ יַעֲלֶה עַל רֹאשׁ כָּל הַכֹּתֶל וּלְהַשֵּׁנִי תַּשְׁמִישׁוֹ בְּקָשֶׁה. [אי]וְעַיֵּן בְּבֵית מַאִיר שֶׁכָּתַב דְּאֵינוֹ מַתִּיר אַף לְמִי שֶׁתַּשְׁמִישׁוֹ בְּנַחַת אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ בַּמָּקוֹם שֶׁנִּפְחַת מֵעִבְיוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים עַל אַרְבָּעָה טְפָחִים, עַיֵּן שָׁם בְּטַעַם, וּכְדִלְעֵיל בְּסוֹף סָעִיף ר': (עז) בְּכָל הַכֹּתֶל. בִּכְלֵי הַבַּיִת. וּמֵירֵי שֶׁהַכֹּתֶל הָיָה רָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים, דִּבְפָחוֹת מִזֶּה מַתִּיר בְּכָל גַּוָּנֵי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל הַכֹּתֶל, וּכְדִלְעֵיל בְּסוֹף סָעִיף ר': (עח) אֶלָּא כְּנֶגְדּ וְכוּ'. שֶׁשָּׁם הוּא תַּשְׁמִישׁוֹ (פז) שֶׁעוֹמֵד בַּקֶּרְקַע וּמִשְׁתַּמֵּשׁ, אֲבָל אֵינוֹ נוֹחַ לַעֲלוֹת דֶּרֶךְ עָלָיו לְרֹאשׁ הַכֹּתֶל הוֹאִיל וְאֵין בּוֹ אַרְבָּעָה בְּמָשְׁכּוֹ: ט (עט) בָּנָה אִצְטַבָּא וְכוּ'. אֲבָל אִם לֹא נִתְחַבֵּר לְהַקַּרְקַע מַעֲרֶב שַׁבָּת (נא) לֹא מְהַנֵּי, דְּהֲוֵי דָּבָר הַנִּטָּל בְּשַׁבָּת וְאֵינוֹ מְמַעֵט: (פ) וּבוֹלֶטֶת אַרְבָּעָה. דְּהַיְנוּ שֶׁהִיא אַרְבָּעָה טְפָחִים עַל אַרְבָּעָה טְפָחִים. וּלְעִנְיַן גֹּבַהּ, מִשְׁמַע דְּאַפִלּוּ כָּל שֶׁהוּא סַגִּי, כְּמוֹ בְּסָמוּךְ סָעִיף י', כָּל שֶׁנִּתְמַעֵט עַל יְדֵי זֶה הַכֹּתֶל מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים מִמָּנָּה וּלְמַעְלָה: (פא) מוֹעִיל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל הַכֹּתֶל. לְהַעֲלוֹת עָלָיו מִכְּלֵי הַבַּיִת, שֶׁהֲרֵי נוֹחַ לַעֲלוֹת דֶּרֶךְ עָלָיו לְרֹאשׁ הַכֹּתֶל הוֹאִיל וְאֵין מְמַנָּה לְרֹאשׁוֹ גְּבוֹהַּ עֲשָׂרָה. וְכָל זֶה כְּשֶׁלֹּא עָשָׂה אִצְטַבָּא רַק אֶחָד בְּצִדּוֹ, (נב) אֲבָל אִם גַּם הַשֵּׁנִי עָשָׂה כֵּן מִצַּד הַשֵּׁנִי, נַעֲשָׂה הַכֹּתֶל לִשְׁנֵיהֶם תַּשְׁמִישׁוֹ בְּנַחַת וְשׁוּב חוֹזְרִין וְאוֹסְרִין זֶה עַל זֶה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּכֹּתֶל: (פב) אֲבָל וְכוּ' לְעָרֵב יַחַד. הֵינוּ אֲפִלּוּ עָשָׂה כֵּן

## בַּאוּר הֲלָכָה

* סֵלָּם גָּבוֹהַּ שִׁבְעָה וּמַשֶּׁהוּ וְכוּ'. הָאוֹר זָרוֹעַ (סר קעט) דִּיֵּק מִדִּין זֶה דְּסֻלָּם הַמְּצָרֵי שֶׁהוּא קַל גַּם כֵּן מַתִּיר, וְהֵבִיא מִזֶּה סִיְּעְתָּא לְשִׁיטַת רַבֵּנוּ שְׁמוּאֵל דְּלֹא בְּעִינַן אַרְבַּע שְׁלִיכוֹת, עַיֵּן שָׁם. אָכֵן לְפִי דַּעַת הָרַמְבַּ"ם פּוֹסְקִים שְׁפִלִיגִי עַל רַבֵּנוּ שְׁמוּאֵל וְסָתַם הַטּוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ כְּוָתֵיהוּ, עַל כָּרְחָךְ דְּכָזֶה גַּם כֵּן מִירֵי **שֶׁהָיָה בּוֹ אַרְבַּע שְׁלִיכוֹת אוֹ שֶׁזְּרוֹעוֹתָיו וּשְׁלִיכוֹתָיו כְּבֵדוֹת**, וְכַנַּ"ל:

ט * **אֲבָל אֵינוֹ חָשׁוּב כְּפָתֵחַ לְעָרֵב יַחַד.** עַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א (סק"ח) וּבְשֶׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים דְּ**הַטּוּר וְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ סָתְמוּ כִּשְׁנֵי הַפְּרוּשִׁים שֶׁהוּבָא בְּרֵא"ש** (פ"ו סי' ד) **לְחָמְרָא.** וְהִנֵּה בְּבֵיתִי יוֹסֵף (ד"ה ורש"ב) תָּמַהּ עַל הַטּוּר בָּזֶה, וּמִכָּל מָקוֹם בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ סָתָם כְּוָתֵיהּ דְּהַטּוּר בָּזֶה. וְעַיֵּן בְּאֶבֶן הָעוֹזֵר (ד"ה בנה) שֶׁתָּמַהּ גַּם כֵּן עַל הַטּוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ לָמָּה סָתְמוּ כֵּן לַהֲלָכָה **שֶׁאֵינוֹ מוֹעִיל לְעָרֵב יַחַד, וּבָאֵמֶת רֹב הַפּוֹסְקִים סָתְמוּ בָּזֶה לְהָקֵל** דְּכוֹתֶנֶת הַגְּמָרָא הוּא אֲפִלּוּ לְעִנְיַן לְעָרֵב יַחַד כְּפָרוּשׁ ר"י בַּעַל הַתּוֹסְפוֹת (עז: ד"ה אם), הֲלֹא הָמָה הָרַמְבַּ"ם (פ"ג ה"ח) וּכְמוֹ שֶׁהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף וְהָרַשְׁבָּ"א (עה"ק שער ד סי' א), וְכֵן מָצָאתִי גַּם כֵּן בְּפָרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (עז:) וְכֵן בְּאוֹר זָרוֹעַ גַּבֵּי עִנְיָנָא דְּכָפָה סַל בְּשֵׁם רַבֵּנוּ שְׁמוּאֵל עַיֵּן שָׁם (סר קעט)

## שַׁעַר הַצִּיּוּן

ח (נ) מָאֳמַר מָרְדְּכַי (סק"ח): (מ) פּוֹסְקִים: (מא) גְּמָרָא (עז:): (מב) אַף עַל פִּי שֶׁעָתִיד לִטְלוֹ אַחַר הַשַּׁבָּת [רַשְׁבָּ"א (ביצה ט: ד"ה ורש"י)]: (מג) רַש"י (שם ד"ה סולם): (מד) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טו) וּשְׁאָר הַרְבֵּה אֲחֲרוֹנִים, דְּלֹא כְּעוֹלַת שַׁבָּת (סק"י): (מה) תּוֹסְפוֹת יְרוּשָׁלַיִם (ד"ה סולם) בְּשֵׁם הַיְרוּשָׁלְמִי (פ"ז ה"א). עוֹד כָּתַב שָׁם בְּשֵׁם הַיְרוּשָׁלְמִי דְּשִׁעוּר **שָׁצָרִיךְ לִגְבֹּהַ הַסֻּלָּם הוּא עַד הַשְּׁלִיכָה הָעֶלְיוֹנָה, וְאַף שֶׁהָעֲמוּדִים גְּבוֹהִים יוֹתֵר לְמַעְלָה אֵין מוֹעִילִים לְהַשְּׁלִים הַשִּׁעוּר:** (מו) דְּלֹא כְּעֵינַן שֶׁיְּהֵא רְחִבָּן אַרְבָּעָה טְפָחִים, וּבְכָל שֶׁהוּא סַגִּי -[מָגֵן אַבְרָהָם (שם)], וְכֵן פָּסְקוּ הַרְבֵּה רְאשׁוֹנִים, דְּלֹא כְּדַעַת הָרַשְׁבָּ"א בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שער ד סי' א) דְּכָתַב שֶׁאִם הַסֻּלָּם זָקוּף בְּשָׁוֶה צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא רְחַב הַשְּׁלִיכָה אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה כְּמוֹ בְּאִצְטַבָּא]: (מז) וְכֵן מִשְׁמַע בְּרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב חט"ו): (מח) אֲחֲרוֹנִים: (מט) אֲחֲרוֹנִים: (נ) פָּרִישָׁה (ס"ק יד) וּפְרִי מִגְדִּים (א"א ס"ק טו) וְהַגְּרַ"ז (סי"ב): (נא) לְבוּשׁ. וְעַיֵּן שָׁם בְּסוֹף סָעִיף ח' שֶׁכָּתַב טַעַם הַתֵּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ כְּנֶגֶד הַמָּקוֹם שֶׁנִּתְמַעֵט, **מִשּׁוּם דְּכֵיוָן דְּלֹא גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים [וְאֵינָהּ רְחָבָה אַרְבָּעָה] לְאו רְשׁוּתָא הִיא. וּלְטַעַם זֶה מֻתָּר נֶגֶד הַמָּעוּט אֲפִלּוּ כְּשֶׁנִּתְמַעֵט מִגֹּבַהּ עֲשָׂרָה טְפָחִים מִשְּׁנֵי הַצְּדָדִים כְּשֶׁאֵינוֹ רָחָב בְּמִשְׁכּוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים, וּמִשְׁלַחַן עָרוּךְ הַגְּרַ"ז לְכאוֹרָה לֹא מַשְׁמַע כֵּן,** עַיֵּן שָׁם בְּסוֹף סָעִיף י"ב, וְצָרִיךְ עִיּוּן: ט (נב) וְאִפְשָׁר דְּאִם הָיְתָה גַּפָּה וּכְבֵדָה שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְטַלְטְלָהּ, מְהַנֵּי כְּמוֹ בְּסֻלָּם שְׁכָּבְכָל דְּאָמְרִינַן בְּגְמָרָא (פח.) **שֶׁכְּבָדוֹ קוֹבְעוֹ:** (נג) כֵּן מוּכָח מִבֵּית מַאִיר בְּסָעִיף ח', עַיֵּן שָׁם:

---

**לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א]** וּבשו"ע הרב (סי"ב בסוגריים) כתב: אף על פי שאין בו ד' על ד' כגון שאין בעובי הכותל ד' מועיל וכו' ובין להשתמש בכל הכותל בכלי הבית אם לא נתמעט בכל עביו וכו'. דלא כבית מאיר.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah